

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบ พระพุทธศาสนา แต่เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เวลาทางโลกเขาไม่เชื่อถือกัน เวลา เขาเจอญาติพี่น้องเขาคิดว่านั่นเป็นศาสนาพุทธ...ญาติพี่น้องไม่ใช่ศาสนาพุทธ เวลาพุทธศาสนา องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธกับพระ ธรรมเท่านั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจกๆ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็น สงฆ์องค์แรกของโลก พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลกเพราะพระอัญญาโกณฑ ัญญะเห็นสัจจะความจริง

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา”

การดับไป เห็นตามความเป็นจริงในใจ ถ้าใจมันเห็นตามความเป็นจริงในใจ เห็นไหม ปัญจวัคคีย์อยู่ปฎิฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี เวลาอยู่ปฎิฐากองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามค้นคว้า พยายามทำทุกรกิริยา พยายาม ค้นคว้าขนาดไหน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พระอัญญาโกณฑ ัญญะ ปัญจวัคคีย์ที่อยู่ปฎิฐากอยู่ก็ไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่จะเป็นธรรม ชี้นำให้พ้นจากกิเลสไปได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม ชัมมจักขุ เห็นไหม เทวเม ภิกขเว ทาง สองส่วนที่ไม่ควรเสพ อตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค มัชฌิมาปฎิปปทา มัชฌิมาปฎิปปทาแบบ ไคละ ถ้ามัชฌิมาปฎิปปทาตามความเป็นจริง นี่สงฆ์องค์แรกของโลกเกิดขึ้นมา มีพระพุทธ พระ ธรรม พระสงฆ์ มีรัตนตรัยของเรา

ศาสนาพุทธ เวลาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึก นี่สอนเรื่องอะไร? สอนเรื่องอริยสัจ แต่เวลาเราชาวพุทธ ถ้าเราไม่เชื่อพุทธศาสนา เราก็มองว่าเรามีความศรัทธามีความเชื่อใน กุศโลบาย

กุศโลบายเพราะเหตุใด กุศโลบายเพราะมันง่าย อ่อนวอนขอเอา สิ่งใดก็ได้ตามความปรารถนา แล้วมันไม่ได้ตามความเป็นจริงหรอก มันไม่ได้ตามความเป็นจริงเพราะมันอุปาทานหมู่ เวลาอุปาทานหมู่ สิ่งใดมันก็เป็นอุปาทานกันไป เห็นไหม นั่นเป็นเรื่องกุศโลบาย ไม่ใช่เรื่องพุทธศาสนา

แต่เรื่องกุศโลบายเป็นส่วนหนึ่งของสัจจะ เป็นส่วนหนึ่งของวิญญูะ จิตมันเวียนตายเวียนเกิด เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ใครทำความชั่ว ใครทำบาปอกุศล ไปเกิดนรกอเวจี ไปเกิดเป็นผีเป็นเปรต สิ่งนั้นกุศโลบาย เวลาถึงที่สุดแล้วมันเป็นส่วนหนึ่งของเวรของกรรม ถ้าเป็นเรื่องของเวรของกรรมนะ

เวลาสังฆกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่ไหน? สอนเรื่องอริยสัจ สัจจะความจริงในชีวิต ถ้าสัจจะความจริงในชีวิต สัจจะในชีวิตนี้เราเกิดมาในโลกนี้ เราพยายามแสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัย สิ่งนี้ก็เป็นทุกข์อันหนึ่ง อันนี้ทุกข์ประจำธาตุขันธ์ ทุกข์ประจำโลก ทุกข์ประจำสิ่งที่มันมีอยู่แล้ว

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เห็นสัจจะความจริง ทุกข์ไม่ใช่ทุกข์อันนี้ ทุกข์เหตุให้เกิดทุกข์ นี่ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้ามีความทุกข์อันนั้น เวลาเราเชื่อในศาสนา เพราะเราเชื่อในศาสนา เราเชื่อในสัจจะความจริง ความจริงเพราะอะไร เพราะว่ามันมีความรู้สึก มีความนึกคิด สิ่งที่เป็นความรู้สึกนึกคิดนี้มันแสวงหาสิ่งใดๆ มันกว้านเอาสิ่งนั้นเป็นความเร่าร้อนมาในหัวใจ เวลาเราศึกษารมณะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็ปล่อยวางๆ

ปล่อยวางนี่ปล่อยวางที่ความคิด ปล่อยวางที่เราศึกษามาเป็นความเข้าใจของเรา นี่ศึกษามาเป็นความเข้าใจของเรา แต่มันไม่ใช่ของเรา มันไม่ใช่ของเราเพราะอะไร เพราะสิ่งต่างๆ แล้วมันปล่อยวางแต่เรื่องโลก แต่ตัวมันเองมันไม่ปล่อยวาง ตัวมันเองไม่เข้าใจตัวมันเอง เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงอานาปานสติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามาแล้วก็ไปรื้อค้นในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวัชชยานุชาล ทำลายอวิชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

เวลาเทศน์ธรรมจักๆ ขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาเทศน์ธรรมจักๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรม มีธรรมแล้วมาเทศน์ธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะ นี้จิตที่มันมีความสงบระงับเข้าไปมันปล่อยวางจากโลกมาทั้งหมดแล้ว ปฏิบัติมา ๖ ปี อุบัติจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาที่ทำความสงบของใจเข้ามา เวลานั้นรู้มันเห็นของปัญญาจักขีย์ เห็นใหม่ รู้ตามความเป็นจริง เพราะใคร? รู้ตามความเป็นจริงเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้เทศนาว่าการอยู่ จิตมันพิจารณาตามไป ทีนี้ตามไปมันรู้เห็นตามความเป็นจริงของมัน เห็นใหม่ นี้พูดถึงปฏิบัติตามความเป็นจริงมันจะเป็นผลอย่างนั้น

ในปัจจุบันนี้เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามีความเชื่อมีความศรัทธาในพุทธศาสนา เราก็มองว่าเราทำบุญกุศลขึ้นมาเป็นอามิส เป็นสิ่งที่เป็นเครื่องดำเนิน เครื่องดำเนินของชีวิต เวียนตายเวียนเกิดก็ให้มีบุญกุศลนี้เป็นเครื่องอาศัย สร้างอำนาจวาสนาบารมีขึ้นมา ให้ใจมันเข้มแข็งขึ้นมาที่กำลังมีอำนาจวาสนาบารมี ปฏิบัติก็จะได้เห็นผลตามความเป็นจริง นี้เราคิดของเราด้วยศรัทธาของเรา เวลาเราเชื่อในศาสนา เราปฏิบัติขึ้นไปมันเหมือนคนเพื่อฝัน เวลาคนเพื่อฝันมีแต่ความเพื่อใจ ความเพื่อฝันก็ฝันของตัวเองกันไป พอตื่นจากฝันขึ้นมา นี้โลกของความเป็นจริง

ถ้าโลกของความเป็นจริง เห็นใหม่ มีสิ่งใดที่สมความปรารถนาเราบ้าง ทำสิ่งใดมีคนช่วยเหลือเจือจานขนาดไหน นี้โลกแห่งความเป็นจริง อันนั้นมันโลกแห่งความฝัน เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็มองจินตนาการ เราก็มองได้อย่างนั้น นี่มันโลกแห่งความฝัน ไม่ใช่โลกแห่งความจริง เวลาตื่นขึ้นมา จะเอาความจริงขึ้นมา เวลาเอาตามความจริงขึ้นมา เวลาทำความสงบของใจได้ใหม่

ถ้าใจมันไม่สงบเข้ามา เห็นใหม่ นี้การทำสิ่งใด เวลาทำบุญกุศลมีเจตนา ถ้ามีเจตนา นี้เพราะมีเจตนา มีความเชื่อมั่นถึงลาภให้เรามากันค้ำ มาศึกษา พอลาภมากันค้ำศึกษา กันค้ำศึกษาในอะไร? ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วของเราละ นั่นมันเป็นทฤษฎีมันเป็นชื่อ มันมีชื่อเสียงเรียงนาม มันอยู่ในพระไตรปิฎก แต่ความเป็นจริงมันอยู่ที่ไหนละ สติ สติเป็นอย่างไร สมาธิ สมาธิเป็นอย่างไร แล้วปัญญา ปัญญาเป็นอย่างไร

ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นสุตมยปัญญา ปัญญาการศึกษา ปัญญาอย่างนี้ศึกษาขึ้นมาแล้ว ศึกษาขึ้นมามันเป็นปริยัติ เวลาปริยัติขึ้นมา ปริยัติ ปฏิเวธมันไม่มี นี่ศึกษาจนรู้แจ้งมันไม่มี แต่ถ้าปฏิบัติล่ะ ถ้าศึกษาปริยัติมาเป็นทฤษฎี เป็นชื่อของมัน แล้วความจริงล่ะ ความจริงล่ะ

ความจริงเราจะปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมามันเป็นโลกแห่งความเป็นจริง มันจะไม่เป็นแบบนั้นหรอก มันไม่เป็นแบบที่เราคิดเราหมายหรอก เพราะถ้าปฏิบัติ ถ้าผู้ใดสติปัญญาไม่แก่กล้า สติปัญญาไม่คมกล้าพอ มันก็ชำระกิเลสของตัวเองไม่ได้ เวลาปัญญาเราเกิดขึ้นมา ปัญญาว่าเป็นปัญญา ปัญญาของกิเลสทั้งนั้น คูสิ อารูห มิดผาหน้าไม้ที่เราไปหามาจากไหน เราทำสิ่งใดก็ได้ ทำโทษสิ่งใดก็ได้ เรามีอารูห เรามีปิ่น เรายิงใครก็ได้ สิ่งนั้น นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ปิ่นผาหน้าไม้ที่เราหามา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาไปศึกษาศึกษาอย่างนั้น แล้วของเราละ ของเราละ สิ่งที่เป็นธรรมอาวุธ ธรรมอาวุธที่ชำระล้างเข้ามาในหัวใจของเราจะอย่างไร มันจะมีสิ่งใดเข้ามา ถ้าเป็นโลกแห่งความเป็นจริงนะ ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เวลาทำขึ้นไปเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิทธินิโกล เวลาจินตนาการไป มีอุปาทานไป เราจินตนาการคาดหมายไปได้หมดเลย แต่เวลามันเป็นความจริงขึ้นมาเรารงนะ

นี่เวลาเราบอกว่าอวิชชาๆ เป็นสิ่งที่พญามาร ทุกคนไม่ปรารถนา ทุกคนอยากทำลายมัน แต่ไม่มีใครเคยพบหน้า ไม่มีใครเคยเห็นมัน เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติเข้าไป จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส พอเป็นจิตเดิมแท้นี้ขึ้นมามันสว่างใส มันมีความละเอียดอ่อน นี่ไปยอมจำนนกับอวิชชาซะ ทั่วๆ ที่บอกจะฆ่าอวิชชา จะทำลายมันๆ เวลาพอจิตมันสงบระงับเข้าไป ไปยอมจำนนกับมัน นี่ไปยอมจำนนกับมัน เพราะอะไร เพราะคิดว่าเป็นผลไง เห็นไหม คิดว่าเป็นผล ทั่วๆ ที่ไม่ใช่เพื่อเจ้อ ไม่ใช่ชนอนฝันแล้วนะ

นี่เวลาเรามีศรัทธาความเชื่อ เราประพฤติปฏิบัติของเรา นี่มันเพื่อเจ้อ มันเป็นความฝัน มันเป็นการคาดหมาย เป็นความจินตนาการของตัวเอง แล้วปฏิบัติไปมันเป็นอย่างนั้นทั้งนั้นแหละ เพราะใจของมนุษย์มันเหมือนส้ม ส้มมันมีเปลือกส้ม มันมีเนื้อส้ม เปลือกส้มๆ เวลาใครไม่เข้าใจถึงส้ม เวลากินส้ม เขาบอกว่าเขาเคยเห็นคนกินมังคุด กินที่เปลือกเลย กัดที่เปลือกเพราะเขาไม่เข้าใจ เขาไม่เคยกิน

มังคุดเขาปอกเปลือกทิ้ง เขากินเนื้อมัน ส้มก็เหมือนกัน ส้มนี้เปลือกมันขม เนื้อมันหวาน นี่ความรู้สึกนึกคิดของเรา เห็นไหม เวลาความรู้สึกนึกคิดเขาบอกส้มมันหวานๆ เวลาปฏิบัติไปทำไมมันไม่เป็นอย่างนั้น ทำไมมันไม่เป็นอย่างนั้น

นี่มันเป็นขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่จิต ขันธ ๕ เป็นอาการของจิต ขันธ ๕ เป็นความรู้สึกนึกคิดของเรา เห็นไหม นี่เรื่องโลกๆ เราสื่อสารกันด้วยสัญชาตญาณ นี่ขันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ แล้วสิ่งนี้มันเกิดที่ไหนล่ะ? มันเกิดพลังงาน พลังงานคือตัวจิต แล้วตัวจิต ถ้ามันไม่เข้าไปถึงตัวจิต มันก็คือเปลือกส้ม เปลือกส้ม เห็นไหม เปลือกส้มมันขม

ความรู้สึกนึกคิดของเรา คุณิ เวลาทำหน้าที่การงานก็เหนื่อยยาก เราทำสัมมาอาชีพะนะ ทำสิ่งที่เป็นคุณงามความดีทั้งนั้นแหละ แต่มันก็เหนื่อย มันก็ยาก มันก็ทุกข์ นี่มันเป็นทีเปลือก แต่ถ้ามันสงบระงับเข้ามามันผ่านเปลือกเข้าไป ปอกเปลือกส้ม ถ้าเราปอกเปลือกส้มเสร็จเราจะกินเนื้อส้ม เนื้อส้มมันหวาน เปลือกมันขมทั้งนั้นแหละ ส้มประเภทใดก็ได้แต่เปลือกมันขมทั้งนั้นแหละ แต่ไม่มีเปลือกขึ้นมา จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดนะ เวลาเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่ถ้าไปเกิดเป็นพรหมนี่ขันธ ๑ เวลาเกิดเป็นเทวดาขันธ ๔ เกิดเป็นมนุษย์เป็นขันธ ๕

ขันธ ๕ เห็นไหม เปลือกส้ม เปลือกส้มมันต้องถนอมเนื้อส้มมันไว้ นี่จิตเราเวียนตายเวียนเกิดสถานะที่เวียนตายเวียนเกิด บอกว่าภูตผีปีศาจนี่มันไม่ใช่เรื่องของศาสนา ศาสนาถือผีๆ ไม่ใช่ ศาสนาถือสัจจะความจริง อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สัจจะ มรรคญาณ มรรค ๘ สิ่งที่มีมรรค ๘ มันสร้างสมขึ้นมาได้อย่างไร ถ้ามันสร้างสมขึ้นมาได้ด้วยสัจจะความจริง สัจจะความจริงมันอยู่ที่ไหน

ฉะนั้น เวลาเราศึกษาธรรมะ สิ่งที่เราศึกษา เห็นไหม ศึกษา มา เราเข้าใจของเราขึ้นมา ฉะนั้น จิตใจเราอ่อนแอ เราเคยเวียนตายเวียนเกิดมา เราเคยเป็นเทวดา อินทร์ พรหมกันมา เราเคยเกิดในนรกอเวจีกันมา จิตทุกดวง แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเคยเป็น พระโมคคัลลานะเคยฆ่าแม่ไว้ ตคนรกอเวจีขึ้นมาก่อน นี่หมดเวรหมดกรรมขึ้นมา มาสร้างบุญบารมีเป็นพระโมคคัลลานะขึ้นมา

จิตนี้เวียนตายเวียนเกิด เราเคยเป็นมาทั้งนั้นแหละ พอเราเคยเป็นขึ้นมา เราเคยเป็นมาอย่างนั้นมา พอสิ่งที่โลกเขาเชื่อกันอย่างนั้นเราก็เชื่อตาม เพราะมันมีข้อมูล มันมีจิตใต้สำนึกว่ามันจะยอมเชื่อไปแล้ว มันจะยอมจำนนเชื่อกับเหตุมันไปอยู่แล้ว แต่มันไม่เชื่อสัจจะความจริง

พระพุทธเจ้าปฏิบัติเศษหมคเลย ปฏิเศษทุกๆ อย่าง เห็นใหม่ บังจัดตั้ง สันติภูจิโก นี่จิตเท่านั้น ปัจจุบันธรรมเท่านั้นที่เราจะแก้ไขของเราได้ ถ้าปัจจุบันเท่านั้น นี่เราเป็นใหญ่ ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ใจเราใหญ่มาก ถ้าใจเราใหญ่มาก นี่ค่าของน้ำใจมหาศาลมากเลย แล้วค่าของน้ำใจเวลาทำความสงบของมัน แล้วออกมาใช้ปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิด ปริยัติ ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมาใครเป็นคนชี้หน้า นี่ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติแล้วท่านชี้หน้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้หน้า เห็นใหม่ ชี้หน้าปัญญาจักก็ยกไปก่อนเลย นี่ยสะ ขมูล ๓ พี่น้องชี้หน้าๆ พยายามทำไปได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาชี้หน้าขึ้นมา บอกว่า “เราเป็นคนบอกทาง เธอต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติเอง”

ในปัจจุบันนี้เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ท่านหัวทกกันขวิดมาก่อน คนจะรู้ขึ้นมามันต้องหัวทกกันขวิดขึ้นมา มันต้องมีประสบการณ์ มันต้องล้มลุกคลุกคลานมาทั้งนั้นแหละ นี่ขิปปาภิญญาปฏิบัติง่ายรู้ง่ายขนาดไหนก็ล้มลุกคลุกคลานมา กว่าจะขิปปาภิญญาเขาต้องสร้างสมบุญญาธิการของเขามา

ถ้าเรามีเวไนยสัตว์ พอเรามีกำลังของเรา เรามีปัญญาของเรา เพราะเราเชื่อถือนั่นคงของเรา แล้วเราปฏิบัติของเรา ปฏิบัติให้ตามความเป็นจริง บังจัดตั้ง สันติภูจิโก อย่าเชื่อ อย่าเชื่อ กาลามสูตรไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ให้เชื่อประสบการณ์ความเป็นจริงของเรา ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ เราไม่เพ้อเจ้อใจ ถ้าปฏิบัติเพ้อเจ้อมันก็ได้ธรรมะเพื่อเจ้อ ธรรมะคาดหมาย ธรรมะดันเคา ก็ดันเคากันไป มันก็เวียนตายเวียนเกิดไป นี่เพราะดันเคาขึ้นมา เห็นใหม่

เราอยากได้บุญกุศลเราก็ทำบุญกุศลของเรา เวลาปฏิบัติขึ้นมาเราก็ได้แก้วแหวนเงินทองของเราขึ้นมา เวลาเราได้มรรคได้ผลของเรา ตามความเพ้อฝันของเรา แล้วมันเป็นความจริงไหมล่ะ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา แก้วแหวนเงินทองของเรามันต้องให้ใครพิสูจน์ล่ะ นี่บังจัดตั้ง สันติภูจิโกมันพิสูจน์ของมันเสร็จสิ้นแล้ว ถ้ามันไม่พิสูจน์ มันเสร็จสิ้นกระบวนการไปแล้วมันจะชำระกิเลสไปได้อย่างไร

การชำระกิเลสมันได้พิสูจน์ตรวจสอบมันแล้ว ญาณทศสน์ ยถาภูตัม ยถาภูตังเกิดญาณทัสสนะอีก ยถาภูตัม กิเลสมันขาดแล้วขาดอย่างไร เกิดความหยั่งรู้ รู้อย่างไร รู้ว่ามันขาด ขาดอย่างไร ถ้ามันขาดแล้ว มันมันคงในหัวใจแล้วเป็นอกุปปธรรม กุปปธรรม สัพเพ ธมมา อนตฺตา อนัตตามันเป็นอกุปปธรรม

กระบวนการของมันเป็นคืออุปสรรคมันสิ้นสุดกระบวนการของมันเป็นอุปสรรค อุปสรรคคือสิ้นสุดกระบวนการของมันไปแล้ว นี่ยถาภูตัง เกิดญาณทัสสนะ ญาณทัสสนะอย่างไร ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมามันไม่ใช่เพื่อเจอ มันไม่ใช่เพื่อเจอ ไม่ใช่เพื่อฝัน แต่ต้องเข้มแข็งนะ ถ้าเข้มแข็งแล้วเป็นจริงขึ้นมา ถ้าเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่เราอย่าอ่อนแออ่อนไหวไปกับเขา ต้นไม้ในป่านะ ต้นไม้ที่มีคุณภาพมันมีเท่าไร ต้นไม้สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์มหาศาล

สัตว์มนุษย์ เราก็เป็นสัตว์ผู้ซ่อง ถ้าเราซ่องขนาดไหน สิ่งนี้เราสร้างบุญกุศลของเราเพื่ออำนาจบาณาภิรมย์ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นความจริง เราไม่ใช่เพื่อฝันเพื่อเจอไปกับโลก โลกเพื่อเจอเพื่อฝันกันไป ถ้าเพื่อเจอเพื่อฝันกันไป นี่เวลาถือศีลถือสางที่ว่ามันเป็นศาสนาพุทธ นั่นมันศาสนาผี

เวลาหลวงปู่มัน กงทพัทธรมได้พยายามกำราบปราบปรามมาขนาดไหนเพื่อจะให้มนุษย์เรา สัตว์มนุษย์เข้ามาสู่สัจจะความจริง ให้เข้ามามีรัตนตรัย เข้ามามีที่พึ่ง

แต่เวลาครูบาอาจารย์เราอ่อนแอไป ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ทำเสียเอง พระเจ้าทรงเสียเองนะเดี๋ยวนี้ เข้าทรงทรงเจ้ามันเป็นพระได้อ่างใด นี่ศาสนาถือผี แต่ถ้าเป็นสังฆกรรมมันไม่ผี มันเป็นสัจจะ นี่ค่าน้ำใจมันเป็นไปได้ แล้วถ้าทำขึ้นมา เห็นไหม ปรียติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้ามันรู้จริงขึ้นมาจะเป็นสมบัติของเรา ถ้าเป็นสมบัติของเรา นี่เป็นสมบัติของเรา

เราเกิดมานะ เวลาจิตมันปฏิสนธิในไข่ ในน้ำคร่ำ ในครรภ์ ในโอปปาติกะ นี่จิตพาตายพาเกิด ปัจจุบันนี้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา แล้วพุทธศาสนาสอนทฤษฎีทั้งนั้นแหละ แล้วภาคปฏิบัติเขาทำอย่างไรเพื่อให้เป็นประโยชน์กับเรา สัจจะกับเรา

ถ้าสัจจะ เห็นไหม แก้วแหวนเงินทองเขาหามาเพื่อประดับร่างกายของเขา อริยทรัพย์เราหามาเพื่อประดับใจของเรา ถ้าใจของเราเนะ เป็นโสดาบัน อีก ๓ ชาติเท่านั้น นี่สัทธาคามิ อนาคตามี เวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์ไปมันไม่เกิดอีก เห็นไหม ไม่เกิดอีก ถ้าไม่เกิดอีกก็ไม่มีการพลัดพราก ไม่มี การอาลัยอาวรณ์ ไม่มีการทุกข์ถ้ามันไม่เกิด ถ้ามันเกิดมันมีของมัน นี่เราปฏิบัติของเราให้เป็นความจริง สมกับเราเป็นชาวพุทธเกิดมาพบพุทธศาสนา เอวัง